

Y A R P U Z

Edebiyat Dergisi

İsmail DELİHASAN

Necdet EKİCİ

Ayfer YILDIZ

Selahattin AVCI

Ahmet Süreyya DURNA

Filiz KALKIŞIM ÇOLAK

Ali İhsan KEKEÇ

Mehmet MORTAŞ

Nihat MALKOÇ

Sevim AÇIKBAŞ

Ahmet KARAKAYA

Faik KUMRU

Tayyib ATMACA

Aslan AVŞARBEY

Mehmet BİNBOĞA

Osman DİNDAR

İbrahim İLHAN

Murat ÇOLAK

İlker GÜLBAHAR

Haşim KALENDER

Oğuz KAYIRAN

Yıl 1 Sayı 4 Haziran 2019

YARPUZ

Edebiyat Dergisi

Sahibi

Afşin Merkez Yayın Grubu Adına
Halil DEMİR

Genel Yayın Yönetmeni

İlker GÜLBAHAR

Yayın Danışmanı

Ahmet Süreyya DURNA

Yayın Koordinatörü

Haşim KALENDER

Kapak Fotoğrafi

(Yarpuz)

Yasin MORTAŞ

Yazışma ve Gönderi Adresi

Dedebaba Mh. Elçibey Cd. Çam Sk.14/A
Afşin/Kahramanmaraş
Tel: 0553 881 75 64

yarpuzedebiyatdergisi@gmail.com

Yarpuz Web:

www.yarpuzedebiyatdergisi.com

Facebook:

Yarpuz Edebiyat Dergisi

Yayın Türü: Süreli Yayın
ISSN Aylık (e-Dergi)

Yıl:1 Sayı: 4 (Haziran) 2019
İletişim Tel: 0541 629 94 66

Eserlerin hukukî sorumluluğu yazarlarına aittir.Yarpuz'dan yapılan alıntılarda kaynak gösterilmesi zorunludur.

YARPUZ 4

1980 sonrasında şiirin diyalektiği göstermiştir ki birikim şiire ulaşmanın ana anahtarıdır. Hangi gelenekten nasıl bir formda olursa olsun birikimden beslenmek, şiirimizin şimdiliğini ve geleceğini tayin eden en önemli etkidir. İmgeci, anlatımcı, folklorik-mitolojik, mistik-metafizik, gelenekselci, toplumcu gerçekçi, beatnik-marjinalci, yeni garipçi şiir anlayışlarının hemen hepsinin temelinde hep birikim vardır. Şiirin safını gök yüzüne saltıvermedeki en belirgin kanat, bütün şiir anlayışlarında birikim olarak kendini gösteriyor.

Yenibütüncü Şiir Manifestosu ile Soylu Yenilikçi Şiir manifestosundan bu yana zekânın lirizmi, edebiyatımızın geçmişinde şekillenmiş olaylara, olgulara ve şairlerin dizelerine yapılan göndermelerle kendini bulduğu söylenebilir. Bu göndermeleri dilin bütün katmanlarıyla –anlam, biçim, fonetik - devreye sokarak saf şiiri bulmaya çabalıyor şairler.

Saf şiiri ortaya çıkarmak için insanın içinde kireçleşen tüm duyguların titiz dize işçiliği ile gerçekleşeceğinin bilinci ile yaklaşılmakta... Hayatı ve sözcükleri örgütleyen bir yapısı vardır günümüz şiirinin.

Gelenekteki birikimin çetrefilliği, günümüz şiirini de çok kollu hale getirmiştir. Haydar Ergülen'in "Ağacın kederi yapraklarından / Aşkılar yerle bir oluyor gazelden önce", Murathan Mungan'ın "Ölü bir yılan gibi yatıyordu aramızda / Yorgun, kirlili ve umutsuz geçmişim / Oysa bilmediğin bir şey vardı sevgilim / Ben sende bütün aşklarımı temize çektim", Şükrü Erbaş'ın "Siyah beyaz bir fotoğraf gibi gelirdi babam / Kamyonlar hep geceleri, hep uzaklara giderdi", Hilmi Yavuz'un "Bir kapı açıldı, ansızın, baktık / Akşam!.. Kimse benzemez oldu kendine / Kim bilir ne kadar hüüzünlü artık / Bir odadan ötekine geçmek bile", Cemal Safi'nin "Sebepe bazı Leyla bazı Şirin'di / Hatırım için yüce dağlar delindi / Bilek gücüm Ferhat ile bilindi / Kuvvet benim kudret benim fer benim", Bahattin Karakoç'un "Dilimde sabahı keyfiyle yeni bir umut türküsü / Kar yağmış dağlara bozulmamış ütüsü / Rahvan atlar gibi ırgalanan gökyüzü / Gözlerimi kamaştırırsa da geleceğim sana / Şimdilik bağlayıcı bir takvim sorma bana / İhlamlarlar çiçek açtığı zaman" dizelerinden hangisine kayıtsız kalınabilir.

Yarpuz'da da var olan birikimle örülmüş şiir çeşitliliği devam edecek. Klasik halk şiirinin örneklerini görebileceğiniz gibi toplumcu gerçekçi veya marjinalci şiirler de Yarpuz'da kendine yer bulacak.

Yarpuz'un bu sayısında çok genç bir şaire yer verdik: Sevim Açıkbaş. İsmail Delihasan'ın şiirindeki derinlikten etkileneceksiniz. Necdet Ekici ve Mehmet Binboğa eminiz ki gözlerinizi nemsindirecek, Mehmet Mortaş'la Eshab-ı Kelif'i gezeceksiniz. Aslan Avşarbey'in şiiri sizi düşünceye sevk edecek, Murat Çolak ise Tanpınar'ın büyüsunü, Saatleri Ayarlama Enstitüsü ile bütünleştirecek.

Yeni sayılarda buluşmak ümidi ile ...

Yarpuz Edebiyat Dergisi

ŞEKİL VE SAYI

İsmail DELİHASAN

Uyumak unutmak rüya ve hayal
insan bir gece gündüz
gece içinde gece gündüz içinde gündüz

toprak ben hava sen su o
birlikte üçgen teklikte daire
bir yüz bin yüz bin
sıfır üç sıfır yedi sıfır
rüya gece daire
hayal gündüz üçgen
nokta sıfır ve ateş
deneklerde sıfır bir

Yedi gözlüdür gökler
yedi okyanustur gözyaşımız
yedi toprak doyuracak gözlerimizi
biz dünyayı yedik dünya bizi
biz bizi yedik

yoklukta var olan aslımız insan
ruhumu ve aslımı görmeliyim
meraklıyım aşk ilmine
vazgeçtim yemekten
bedeni ruha terk ediyorum

sitarem gözlerimde ebruli muştularım
önüm sağım yukarım
içim cennet niyetine
dördü adam elif benden
üçü nisa be firak

iman insan ışığında bir
karanlık iki
bir iki üç dört beş hepsi
âdem ademde

İFTAR

 Necdet EKİCİ

Ramazan girdi gireli Öğretmen Ferit, okul çıkışı mutlaka çarşıya uğrar, iftar için her akşam fırınların özel yaptığı susamlı sıcak pidelerden alır, evine öyle dönerdi. Lâle gibi kızarmış, burcu burcu kovan ekmekler için değerdi doğrusu.

Ama bugün, öyle olmadı. Toplantı vesilesiyle okuldan geç ayrıldı.

Bahçe kapısına gelince tereddütlüce durdu. Saatine baktı. İftar topunun atmasına vakit hayli yaklaşmıştı. “Yetişemem!” dedi içinden. Aslında çarşıya çıkmaya gözü kesmedi. Vazgeçti. En iyisi, okul bitişiğindeki Bakkal Remzi’den almaktı. Varsın bu gün de evdekiler, susamlı sıcak pide yerine soğumuş taze somun yesinlerdi.

Bakkal Remzi, dükkânın kepenklerini henüz indiriyordu ki Öğretmen Ferit yetişti. Oruçluya özgü mecalsiz bir sesle:

- Ekmek var mı Remzi Ağabey, dedi.

- Yok hocam! Az önce bitti, dedi boynunu yana bükerek.

Öğretmen Ferit’in yüzü buruştu. Yeniden saatine baktı; sonra Bakkal Remzi’ye.

- Bir tane de mi yok?

- Yok, hocam olsa vermez miyim?

“Doğru ya, olsa vermez miydi? Kim ekmeğinin satılmasını istemez? Yaşlı başlı adam; yalan söyleyecek değildi ya!”

Her geçen dakika, vakit biraz daha daralıyordu. Kendini yorgun ve ezik hissetti. Fırına gitmeye erindi. En doğrusu hemen eve gidip oğlanı çarşıya koşturmaktı. Ev okula yakındı. İşin ucunda aç kalmak da vardı. Sonra sahurda çocuklar, ekmezsiz perişan olurlardı.

- Hayırlı iftarlar Remzi Ağabey, dedi.

Adam, kepenkleri kapatmış gidiyordu. Birden, Bakkal Remzi’nin koltuğunda gazeteye sarılmış dört ekmek ilişti gözüne. Olduğu yerde dondu. Kısık gözlerle baktı baktı. Dişleriyle kelimeleri ezerek söylendi:

- Hınzır, dedi. “Hani ekmek yoktu?”

Hızlı adımlarla eve doğru yürüdü. İçinden Bakkal Remzi’ye kızdı; yol boyunca kötü kötü söylendi:

“Hınzır! Tam bir hınzır! İstese ekmeğinin birini veremez miydi? Hani Müslümanlık paylaşmaktı? Yalan yoktu hani! Hadi ekmeği evine, çocuklarına götürüyorsun; oğlunu çarşıya da mı gönderemezdin? Ama yapmadı işte! Sırf kendinden alış veriş etmediğimiz için yapmadı! Bu heriften kibrit bile almayacaksın. Şerefsiz!”

Eve gergin bir çehreyle girdi.

- Koş, dedi oğluna çağrı’ya. Çarşıya koş! Ezan okunmadan fırından üç pide al da gel! Al şu parayı da durma!

Çocuk, nazlanmadı, itiraz etmedi. Denileni yapmak üzere ekmek çantası elinde, doğruca çarşıya koştu.

Annesi, “O, bugün oruçlu!” demek istedi ama diyemedi. Hem çocuk çoktan gitmiş, hem de fırına gönderecek başka kimseleri yoktu. Onun büyüğü kızı gönderemezlerdi ya! Akşam alacasında ne olur, ne olmazdı. Anlaşılan, babası Çağrı’nın bu gece sahura kalktığını, oruçlu olduğunu unutmuştu.

Annesi yürek dolu gözlerle bir müddet oğlunun arkasından baktı. “Sağdan git!” diyecekti; babasının “çocuğa panik yapma!” demesinden çekindi. Mutfak penceresinden el salladı. Öyle zayıftı ki... Onu görenler, “Bu oğlana hiç mi bir şey yedirmiyorsunuz?” diyorlardı.

Yemesi içmesi iyiydi ama zayıftı işte! Üzerine bir dirhem et koymuyordu fakat diriydi, hareketliydi. Aman, sağlıklı olsun da zayıf olsun.

Ramazan boyunca tuttuğu bu beşinci orucu olmuştu. Annesi, “Oğlum sen zayıfsın, dayanamıyorsun!” dediye de söz dinletememişti.

Kırmak istemiyordu hevesini. Gündüz yalvarmalarına dayanamayıp bu gece de kaldırmıştı sahura. Hani dayanabilse varsın hepsini tutsundu ama olmuyordu. İncecik yüzü, bu gün açlıktan yine saman gibi solmuştu. Akşama kaç saat kaldığını sanki defalarca soran kendi değildi. Ekmek dönüşü mutlaka yine babasına kaç orucu olduğunu müjdeleyecek, satmak için sıkı bir pazarlığa girişecekti.

- Kızdım, dedi Ferit. “Demin Bakkal Remzi’ye içimden kızdım! Yol boyunca beni günaha soktu!”

- Hayırdır, dedi mutfaktan karısı.

- “Ekmek yok” dedi! Olduğu halde yok, dedi!

- Ee belki de yoktu Ferit.

- Ne demek yoktu canım! Koltuğunun altında gazeteye sarılmış dört ekmekle evine giderken gördüm onu!

- Belki o evinin ekmeğidir!

- Olsun! Evinin ekmeği olsun! İstese birini veremez miydi? Çocuklarından birini bisikletle fırına da mı gönderemezdi?

- Aman Ferit sen de...

- Sendesi mendesi yok bu işin! Esnaf ahlâkı bu mu olmalı? Kendinden alışveriş etmiyoruz ya!

- Emin olmadan böyle konuşma!
- Ne emin olmaması yahu! Gözlerimle gördüm diyorum sana! Sonra sen kimin tarafını tutuyorsun Allah aşkına? Yok, söylemiş de, yok böyleymiş de! Bakkal Remzi'nin avukatlığı sana mı düştü?

- ...
Karısı bir şey diyecekti vazgeçti. Basit bir konu-
yu çoğaltmanın en kötü yolu, onu savunmaktı. Bu
günler, mübarek günlerdi. Gereksiz bir tartışmaya
döndürmek istemiyordu. Bu gün yine Ferit'in hey
heyleri üzerindeydi. Oruç girdi gireli asabi, geçim-
siz biri olup çıkmıştı. Koz kabuğunu doldurmayan
şeyler için barut gibi parlıyordu. Sınıflarda kim bi-
ler nasıldı? Gerçi öfkesi uzun sürmüyordu; saman
alevi gibi parlayıp sönyordu. İşte yine, sözü uzat-
sa Bakkal Remzi'ye olan öfkesini kendinden çıkar-
racaktı. Böyle anlarda en iyisi susmaktı.

Peygamber Efendimiz bile "Size öfkeyle sesle-
nen birine, susmakla mukabele edin" veya "Ben
oruçluyum" diyerek karşılık verin." buyurmamış
mıydı?

Kız, babasının önünde durdu. Gözlerinin içine
bakarak:

- Bugün din dersi öğretmenimiz söyledi: "Emin
olmadığımız konularda suizanda bulunmayın!"
dedi. "Kötüymüş!"

Babası, kızına dik dik baktı.

- Ne kötüymüş, dedi. Şimdi sana bir tane çaka-
rım! Hepiniz ahlakçı kesildiniz başıma.

Annesi kızına "hişşt!" dedi. Gözleriyle işaret
etti. Kız, ne olduğunu anlamadan "mayınlı tarla-
dan" çıktı, ortalıktan kayboldu.

Adam, mutfaktan beriki odaya geçti. Eli cebinde
küçük adımlarla volta atıyor, iki de bir saatine ba-
kıp asık, gergin bir suratla dışarıyı süzüyordu.

Az sonra yer sofrası kuruldu. Çatallar, kaşıklar
dizildi, yemekler konuldu, bardaklara sular, ay-
ranlar dolduruldu. Anne, baba ve kız sofranın
başında ezanın okunmasını beklemektedirler. Kadın,
Ramazan ayının rahmet, bereket, huzur ve duygu
yüklü bir ay olduğunu yeniden düşündü. Her ne-
dense o duygu yüklü havayı hissedemedi.

Ortalığa sessizlik hâkimdi. Gergin bir sessiz-
lik... Baba, kızına döndü:

- Bak bakalım şu minareye; ışıkları hâlâ yanma-
dı mı suizancı(!)

Kız, mekanik bir silkinişle ayağa kalkıp balkona
açılan pencereden dışarı baktı.

- Yanmamış baba, dedi.

- Yansa şaşardım zaten. Bu hoca da bir âlem! Za-
manında ezan okuduğu duyulmuş mu hiç? Kesin
önce kendi açıyordur!

Anne ile kız kaçamak bakıştılar.

Ferit, saatine yeniden baktı. Zaman sanki akmak
bilmiyordu. Birkaç kez midesini ovdu. Eli farkında
olmadan gömleğinin döş cebindeki sigara paketini,
çakmağını yokladı.

Kapı açıldı, çocuk içeri girdi.

- Nerede kaldın be oğlum nerede, dedi babası.

- Ancak baba, dedi çocuk. "Koşa koşa gittim,
koşa koşa geldim valla!"

Nefes nefese ve ter içindeydi. "Aferin oğlum!"
sözünü duymayı bekledi ama duyamadı. Hemen
sofraya dizüstü oturdu. Su dolu bardağın birini
önüne çekti. Annesinin gözleri, çocuğun üzerin-
deydi.

Çocuk, ışıltılı gözlerle babasına baktı. Şüphe-
siz yine, "Bil bakalım babacığım, bu kaçınıcı oru-
cum?" diyecekti. Babasının iltifat dolu, "Aferinli!"
sözleriyle bir kez daha gururlanacaktı ama hiçbir-
si olmadı.

Baba, çantadaki ekmekleri çıkardı. Birden suratı
ekşidi. Gözleri akla-takla döndü. Dik dik çocuğa
baktı. Çocuk, şaşırıldı. Baba gürlledi:

- Oğlum bu ne? Bu ekmekler bayat, kupkuru!

Çocuğun rengi değişti, yutkundu. Önce baba-
sına, sonra annesine baktı. Sesi çıkmadı. Sarardı,
soldu. Anne durumu fark etti. Baba devam etti:

- Şunlara bak, sıırım gibi! Alınır mı lan bu ek-
mekler?

O sırada, minarenin ışıkları yandı, top patladı,
ezanın sesi duyuldu.

Çocuk, suya baktı, sonra babasına, ardından ek-
meğe. Boğazı bir başka yandı, kurudu. İkinci kez
yutkundu. Suçlu, ezik; titreyen bir sesle:

- Fırında hiç ekmek kalmamış baba! Sabahtan
kalan ekmekler varmış. Aç kalmayalım diye ben
de onları aldım.

Her şey birkaç saniye içinde oldu. Çocuğun
suratında patlayan bir 'çat!' sesi duyuldu. Çocuk
yana düştü. İlk çığılğı annesi attı. Bardaklar, dev-
rildi, yemekler döküldü. Anne, çocuğa sarıldı.

- Yapma, dedi annesi eliyle boşluğu iterek. Yap-
ma! Dövme onu! O bu gün...

Sözünü tamamlayamadı. Tamamlayaydı, "o bu
gün oruçlu!" diyecekti. "Onun dayak yiyecek ne
hali var?" diyecekti. Baba ayağa kalktı. Bir kartal
gibi çocuğu annesinin kucağından söküp aldı. Hid-
detle bağırdı:

- Sen hiç adam olmayacak mısın? O fırında ek-
mek yoksa başka fırınlarda da mı yok? Akşama
kadar aç duruyoruz; bayat ekmekle mi iftar ettire-
ceksin bize? Ha söyle!

- Dur yapma! Ne günahı var onun? Hiç sofraya ba-
şında...

- Al bakalım sana al!

- Baba vurma baba! Baba ne olur baba!
Anne, zorla kocasının ellerini tuttu. Çocuk kapı arkasına sindi.

Kız, şaşkın korku dolu iri gözlerle ayağa kalktı. Kardeşine sarıldı. O da ağlıyordu.

- Çabuk, dedi adam. O ekmekleri götür geri ver! Sonra da fırınları tek tek gez; taze ekmek bul gel! Yoksa gebertirim seni.

Çocuk ekmek çantasını aldı. Ağlayarak evden çıktı. Kocasını, ellerini tutan karısına yeniden söyledi:

- Bırak şu ellerimi! Onu bu hale getiren sensin zaten!

- Tamam, dedi karısı. "Suçlu benim! İftarı zehir ettin! Orucu katlettin! İftarımızı böyle mi açmalıydık? Şu sofrada bize yaşattığın eziyete bak! İnsanın en azından bu mübarek ayın hatırı için çocuklarına karşı daha bir şefkatli olması gerekmez mi?"

- Ters ters konuşma! Bana da vaaz verip durma! Hıh! Zehir etmişmişim de bilmem neymiş! Ona sorumluluk yüklemeye yüklemeye böyle beceriksiz yetiştirdin! Baksana aldığı ekmeklere yahu?

- Tamam, dedi yeniden karısı ağlamaklı bir sesle. "Tamam! Bütün suçlu benim!"

Hoca ezanı bitirdi. Baba, hırsından soluyordu. Yüzü kıpkırmızıydı.

Sofraya yeniden oturuldu. Dökülen yemeklere ilaveler yapıldı; bardaklara yeniden sular dolduruldu. Baba, bir sigara yaktı.

Anne, yarım bardak su içti. Kaşık, kızın elinde kaldı. Gerilimli sessizlik tüm odayı doldurdu. Anne ve kız sofradan aç kalktılar. Adamın ağzında lokma,

- Asıl benim canımın sıkıldığı, bu çocuğun böyle kabiliyetsiz olmasınadır.

Annenin yanaklarına iki damla yaş süzülürdü.

Çocuk dönmedi. Yatsı ezanı yaklaştığı halde dönmedi. Anne endişeliydi. Balkondan sokağa beşinci kez baktı. Görünürlerde kimse yoktu. Baba, teravih namazı için abdest aldı. Ev ilk defa bu kadar sessizleşiyordu. Kadın sessizliği böldü:

- Dönmedi hâlâ; git de şuna bir bak!

- Bakmam, dedi adam öfkeli ve inat. Koltuğa oturup yeni bir sigara yaktı.

- Bir şeyler olmasından korkuyorum. Gece vakti ne olur ne olmaz! Hırsız var, uğursuzu var!

- ...

- Çocuk o daha!

- Çocukmuş(!) Kazık kadar adam! Ekmek almasını bilmeyen çocuk dönmesin!

- ...

O sırada kız:

- Babaannemlere telefon ettim; onlarda da yokmuş, dedi.

Baba, yeni yaktığı sigarasını kül tablasına öfkeyle basıp ezdi. Ayağa kalktı. Kapıya "güm!" diye öyle bir yumruk vurdu ki adeta bütün duvarlar sarsıldı.

- Sen, dedi. "Sen babaannenlere telefon mu ettin?"

- Oraya geldi mi diye sordum sadece baba.

- Seni serserim seni!

Baba, kızın üzerine yürüdü. Kız, ellerini yüzüne siper edip koltuğun arkasına bürüldü. Anne araya girdi.

- Kız hiç mi akıl yok sende? Gece vakti onları endişelendirmeye ne hakkın var? Annemin şimdi yollara düşeceği, ortalığı ayağa kaldıracağı hiç mi aklına gelmedi?

- Baba öyle söylemedim!

- Sus! Herkes deli bu evde! Çıldırtmak mı istiyorsunuz siz beni?

O sırada kapının zili çaldı. Kadın, "çocuk" dedi; umutla kapıya gitti. Karşı komşu Emlakçı Ahmet Bey'di kapıda dikilen; arkasında gözleri fıldır fıldır dönen karısı:

-Yenge gürültüyü duyunca dayanamadık. Bilmediğimiz ters bir durum mu var?

-Yok yok! Sağ olun, dedi kadın.

Kapı örtüldü.

-Kimmiş o?

-Karşı komşu... Gürültüyü duyunca...

-Yardıma mı gelmişler? Ulen, dedi adam. "Ben ona haddini bildirmezsem!"

- Yeter, dedi kadın, kocasının kollarını tutarak. "Yeter! Akşamdan beri çıkardığın hır yetmezmiş gibi şimdi de komşularla mı dalaşacaksın? Çocuk hala dönmedi!"

- ...

- Git de bir bak ona!

- ...

- Sen gitmiyorsan, ben gideceğim!

- Otur, oturduğun yerde, dedi adam.

Aceyleyle giyinip kapıdan çıktı. Yatsı ezanı okundu.

Anne, balkondan önce sokağa, sonra yıldız yıldız yanan şehre yeniden baktı. Korkmaya başladı. Endişeliydi: "...Çocuk acaba niçin gecikmişti? Babaannesinde olmadığına göre nerede olabilirdi? Fırına giden çocuğun şimdiye kadar dönmesi gerekmez miydi? Yoksa başına -Allah korusun!- kötü bir şey mi gelmişti?"

Anne, soğuk soğuk terledi. Korku ve endişe, içinde gittikçe yumaklanıyordu. Bir an kocasının peşinden sokağa çıkmayı düşündü. Laf işitecekmiş

umurunda değildi. Söz konusu olan biricik oğluydu. Bu gecikme hayra alamet değildi. Kadın, balkondan sokağa son kez baktı.

- Oh çok şükür! Sana binlerce şükürler olsun Allah'ım, dedi.

Çocuk önde, baba arkada geliyorlardı. Kadın içeri girdi.

Baba, çocuğu omzundan tutup tekrar sarstı:

- Söyle bakalım, bir daha bayat ekmek alacak mısın?

Çocuk ağlamaklı cevap verdi:

- Bütün fırınları gezdim, ekmek yoktu babacığım.

- Madem yoktu da niye hemen geri dönmedin?

- Ancak sordum babacığım!

- Sus! Ancak sormuşmuş(!) Senin yüzünden bugün teravîh namazına dahi gidemedim!

Çocuk, eve yaklaşınca ağlamaya başladı.

- Sus, ağlama!

Çocuk, yeniden sakındı; elini ensesine yeniden götürdü.

- Peki babacığım.

- Söyle bakalım sen adam olacak mısın?

- Olacağım babacığım!

- Bir daha böyle hata yapacak mısın?

- Yapmayacağım babacığım!

- Beceriksiz olacak mısın?

- Olmayacağım babacığım.

- Sus! Sus ağlama! Sesini yükseltme! Yavaş yürü!

- Peki babacığım!

- Şimdi gir içeri.

Çocuk, son kez sakındı; elini ensesine son kez götürdü. Eve girdiler. Annesinin kucağına arzu ile atıldı. Hıçkırığa hıçkırığa, bağıra bağıra ağlamaya başladı. Anne, çocuğu bağına basıp öptü. Her tarafı ter içindeydi. Yanakları alev alev yanıyordu.

- Sus canım sus! Tamam tamam...

Birden ensesinin kızarıklığını, yüzündeki parmak izlerini fark etti. Kocasına baktı. Sesi ilk defa bu kadar hiddet doluydu:

- Nasıl gücün yetti acaba? Şu çocuğun ensesine bak! Hiç mi vicdan yok sende? Bütün mesele bayat ekmek için mi? Bu kadar mı düşkünsün midene? Peygamber efendimizin bile bir kuru ekmekle, bir hurmayla iftar ettiği hiç mi aklına gelmedi? O mübarek insan çocuklarına böyle mi davranırdı? Hiç mi çocuk olmadın sen? Hiç mi hata yapmadın? Baba, şefkat demek değil mi, baba, huzur demek değil mi? Baba, güven demek değil mi?

- ...

Anne çılına dönmüştü. Gittikçe kısılan, boğulan bir sesle devam etti:

- O zavallı yavrumun bu gün oruçlu olduğu hiç mi aklına gelmedi? Söyle, oruç niçin tutulur?

- ...

Annenin son sözleri, babanın bütün vücudunu bir elektrik şoku gibi sarstı. "Demek o bugün oruçluymdu!" Yüreğine iki damla zehir düştü. Yavaşça koltuğun ibiğine oturdu. Bir şey diyecekti sesi çıkmadı. Çocuğun hıçkırıkları daha çok duyuldu. Sofra çocuk için yeniden kuruldu. "Demek hâlâ oruçluymdu!" İçi bir başka yandı.

- Yemem, dedi çocuk sadece annesinin duyabileceği bir sesle: "Su!" dedi.

İftarını açması için abla, çocuğa su getirdi. Baba odada duramadı. Odaya sığmadı. Dağıldı, bütünleşti; ezildi, suçlandı.

Sessizce öbür odaya geçti.

Çocuk, sofraya annenin ısrarıyla oturtuldu. Titriyordu. Hiçbir şey yemedi, yiyemedi.

Baba, hiç isteği olmadığı halde eski bir gazetenin sayfalarını rastgele çevirip okumaya çalıştı. Okuyamadı, huzursuzdu.

Öfkenin yerini pişmanlık almıştı. Ellerine baktı. Titriyordu. Bu koca koca ellerle vurmuştu onun incecik suratına, ensesine. Derin bir vicdan azabı duydu. Ağlamasını bile çok görmüştü. "Sus!" demişti. "Sesini çıkarırsan gebertirim seni!" Zavallı çocuk, hıçkırığa hıçkırığa içten ağlamıştı. "Peki babacığım!" demişti. "Ağlamam!" Her tarafı terden, gözyaşlarından ıpsıslaktı.

Öfke gözlerini kör etmişti. Çocuk önde, kendi arkada yetiştiği yerde vurmuştu. Ne kötü adamdı kendisi ne vicdansız insandı!

Lanetler okudu kendine.

Durup dururken kızına hakaretler etmiş, karısına bağırp çağırılmıştı. Bir akşam yemeğini zehir etmişti. Hayır hayır, bu alelade bir akşam yemeği değildi, iftardı! İftar... Doğru söylemişti karısı, oruçlu insanların daha bir yumuşak, daha bir affedici olması gerekmez miydi? Şefkat, Peygamber Efendimizin özelliği değil miydi? Geçen cuma hutbesinde hocanın söylediklerini hatırladı. Oruçlu insanı tarif ediyordu. Ne demişti hoca: "... Onun dilinin iftarı, güzel sözdür; gönlünün iftarı, güzel duygulardır; elinin iftarı, onu hayırlı işlerde kullanmaktır; gözünün iftarı, güzelliklere bakarak yüce Rabbinin kudret ve gücünü anlamaktır. Aklın iftarı, insanlığa, ailesine huzur verecek davranışlarda bulunmaktır!" Aslında böyle bir insan değildi kendisi; kırıp döken, bağırp çağırın... Pişmandı.

Baba, oğlunun bu gün oruçlu olduğunu yeniden hatırladı. Aynı engerek zehri içine bir kez daha düştü. İçi bir başka yandı.

Boğazına kuru kuru şeyler düğümlendi. Yanak-

ları alev alev yandı.

Aynaya baktı. Kendini hiç bu kadar çirkin görmemişti.

Oturdu, başını iki avucunun içine aldı. Sıktı sık-tı. Gözlerinin önünden pul pul yıldızlar savruldu. Yüzü avuçlarının içinde ağladı.

Gitse, oğlunu kucağına alsın, sarılsa, öpse ve dese ki: “Seni dövdüğüme pişmanım oğlum! Bir daha olmayacak! Bir iftar vakti, hepimize böyle tatsız bir olay yaşattığım için çok üzgünüm. Öfkeme yenik düştüm. Beni affet!” Olur muydu? Gönülünü alabilir miydi?

Evdekiler, bu ani değişikliği nasıl karşılayacaklardı?

Baba, oturduğu yerden tereddütlüce kalktı. Yüzünü gözünü sildi. Karısı mutfakta bulaşık yıkıyordu. Salonun balkonundan mutfığa geçti. Elleri arkada, bir iki gezindikten sonra sesinin en yumuşak tonuyla:

- Kolay gelsin, dedi.

Sesi titremiştir. Karısı sanki duymadı. Duyduysa da hiç seslenmedi. Böylece ilk hamle boşa gitmişti. İçesi olmadığı halde karısından bir bardak su rica etti. Karısı seslenmeden suyu doldurup, masaya ‘küt!’ diye koydu. Adam:

- Teşekkür ederim, dedi. Galiba karısı göz ucuyla kendisine bakmıştı. Sanki eski Ferit gitmiş, yeni bir Ferit gelmişti. Mutfak sandalyesinin ibiğine iğreti oturdu. “Pişmanım!” demek istedi, cesaret edemedi. Oturamadı, yerinden kalktı.

- Ağlıyor mu, dedi kırık bir sesle.

Karısı kısa bir tereddütden sonra:

- Yok, dedi. “Ağlamak hafif kalır!”

- Anlamadım?

- Duvar örüyorsun. İlerde yıkılması zor duvarlar örüyorsun!

Adam, boş gözlerle karısına baktı. “Ne duvarı?” diyecekti, sesi çıkmadı. Anlamıştı. Gözlerini ayaklarına düşürdü; düşünceli, suskun öylece kaldı. Biricik oğluyla kendi arasına farkında olmadan nefret duvarları örüyordu. Yüreğinde bir kılıç yarısı hissetti. Kendini çabuk topladı.

Adam, istiyordu ki karısı, “Git çocuğun gönlünü al.” desin. “Baba döver de sever de... Hadi sarılın bakalım!” desin. “Ben onun gözlerinden öpeyim; o benim ellerimden öpsün.”

Hiçbirisi olmadı.

- Aslında benim canımın sıkıldığı onun şeyine... dedi.

Karısı, çingı çingı kocasına baktı. Cevap vermedi. Diğerleri gibi bu söz de havada kaldı. Yine istiyordu ki, karısı kendisini desteklesin. “Bir ekme almasını bilmeyen adamdan hayır gelmez.

Uyanık olsun. Sorumluluk duygusunu bu yaşlarda vermek lazım” desin. “Fakat fazla vurmasan iyiydi ya önemli değil; çocuk dediğin baba korkusunu hissetmeli!” Hiçbirisi olmadı. Duyulan tek şey, lavaboya akan suyun sesiydi.

Adam, buzdolabından bir tabağa şeftali doldurdu. Onun şeftaliyi çok sevdiğini bilirdi. Sessizce öbür odaya geçti.

Çocuk, babasını fark etti. Oturduğu divandan biraz daha kenara çekilip, arkasını döndü. Ağlamıyordu, ancak derin derin iç çekip hıçkırıyordu. Yüzü, ensesi kıpkırmızıydı.

Baba, tabağı çocuğun önüne koydu. Çocuk “yok” anlamında omuzlarını silktilti.

- Al hadi, dedi babası. “Bunlar senin için.”

- ...

Çocuk cevap vermedi. Baba devam etti:

- Kaç orucun oldu bakim? Hımm... Hepsini satın alıyorum. Al, bu yüzlük senin için!

- ... !

Çocuk, yeniden omuzlarını silktilip, az daha kenara çekildi.

Eliyle kâğıt parayı itti. Almadı parayı. Şeftaliye bakmadı.

Tırnaklarını ısırıyordu. Birkaç kez yeniden iç geçirdi, hıçkırıldı. Anlaşılan kendine fena küsmüştü. “Keşke,” dedi içinden babası. “Keşke ellerim kırıl-saydı da...” Gerisini getiremedi. Dayanamadı, aniden oğlunu kucağına alıp sarıldı. Öptü, gıdıkladı, başını okşadı, kulaklarını ısırıldı, burnunu sıkı fakat güldüremedi, gönlünü alamadı. Çocuğun gözlerinden akan iki damla yaş, babanın yanaklarını ıslattı.

- Biliyor musun oğlum, seni ne kadar çok seviyorum! dedi.

Çocuk, gülmedi, gülümsemedi. Sadece omuzlarını silktilti.

- Oğlum! Canım!

Sonunu getiremedi. Getirebilseydi eğer: “Ben hatalıyım. Özür dilerim!” diyecekti. Çocuk, elleriyle yüzünü sakladı, başını iki dizinin arasına gömdü.

- Peki, dedi babası. “İşte yüzüm. Sen de bana vur. Ödeşelim!”

Baba, gözlerini kapattı. Boynunu yana büktü. İnmesini bekledi tokadın. Bekledi, bekledi. İnmedi o tokat. Yanaklarında iki küçük dudak ve oğlunun kor gibi yanan yüzünü buldu.

Sarıldılar.

Anne, gürültüye içeri girdiğinde kız alkış tutuyor, baba ile oğul müzik eşliğinde “Zeybek” oynuyorlardı.

OLMADI

❧ Ayfer YILDIZ

Aşıkâr hâlimi gize bürüdüm
Ardıma bakmadan geldim olmadı
Kışın ortasında yazaya yürüdüm
Gözüm yaşı ile güldüm olmadı

Yolculuk zor diyor Hızır kıssası
O incelik faziletin nüshası
Hür ibadet serde yürek yasası
Misafir gelmişim kaldım olmadı

Kalemim bilmiyor sözüm deliyor
Günaha battıkça Gaffar siliyor
Tevbemin hakkından kıyam geliyor
Bilinmez dünyayı bildim olmadı

Bazen dolanırım deli divane
İki satır yetmez meram savına
Sessiz dilim çıkar viran avına
Çarptım topladım böldüm olmadı

Daldan kırılanı yermek neyime
Mana bilmeyene ermek neyime
Gülşen dermeyeni sarmak neyime
Rızasız gönülden aldım olmadı

Kaç sabah kaldı ki çat kapı ölüm
Yıldızca giderim bağlanır dilim
Loş kalır ışığım çiy kokmaz gülüm
Yazılmış bir kere sildim olmadı

O GÜN

❧ Selahattin AVCI

İlk gördüğüm gün değil gâlû beladan beri
Kırk yıl seni beklemiş biri gibiydim o gün
Gönlümün tahtındaki yapayalnız boş yeri
Senin için saklamış biri gibiydim o gün

Dalıp gittiğim gözler yitiğimi buldurdu
İşte geldim der gibi şu yüzümü güldürdü
Aşkın bütün sırrını ruhu cana bildirdi
Rayihalar koklamış biri gibiydim o gün

İşte budur demiştim kaderimin yazgısı
Dinlediğim naif ses türkülerin ezgisi
Samanyolu duygumun kablelvuku sezgisi
Sol yanıma şoklamış biri gibiydim o gün

Başlamıştı dert çile en tatlı acım gibi
Semadaki yıldızlar baştaki tacım gibi
Sırılsıklam etmişti yağmurlar sicim gibi
Tüm ruhumu paklamış biri gibiydim o gün

Hercaice bakmadım tutku değildi çünkü
Senden gelen tüm haller içte yığıldı çünkü
Gıcırdadı kemikler belim eğildi çünkü
En zor yükü yüklemiş biri gibiydim o gün

Zamansızlık tüneli bu nasıl bir kördüğüm
Tevili bulunmayan rüyamıydı gördüğüm
Yaralı ceylan gibi yüreğimi yorduğum
Aşk avcısı oklamış biri gibiydim o gün

BURUK SERENAT

❧ Ahmet Süreyya DURNA

Seviyorum seni firûze gözlüm,
Züleyha yüzlüm,
İyi ki varsın.

Deng-i dönencesin tıpkı yanımda,
Deveranımda,
Leyl ü neharsın.

Dalından düşmeyen dört mevsim hem de
Gönül bahçemde,
Ayvasın, narsın.

Dinginleştirici, huzur verici,
Nemlendirici,
Ter-i buharsın.

Türkistan güzelim kalma ırakta,
Aşkın, bırak da!
Ruhumu sarsın.

Toprak ısınanda çiçekler açan,
Böcekler uçan,
Dem-i baharsın.

Mahzunsun bilirim Kudüs bakışlım,
Bağdat nakışlım,
Bir özge cansın.

Değme! Kirpiklerin kanıma girsin,
Sen ki Keşmir'sin,
Ve Kandahar'sın.

LÂRA

❧ Filiz KALKIŞIM ÇOLAK

Tan vurgunu sabahların
çığlıklarından kalkıyor gelincikler
suretinde yolunmuş hayallere

Yatamadığım gecelerin hicazkâr huysuzluğundan
esmer melodramlarıma sızıyorsun Lâra

Gül benzin emiliminde kayboluyor
dudağı güllerin
seyreliyor geçişleri ayın
doyamadığım s/açılmadığım teninden
dikbaşı uysallığıma takılıyorsun

Ah Lâra aşüfte rüzgârlar koparsam sana
lodoslu kızıdan
süzgün nefesinden camgöbeği baharlarımın
sırnaşlarına damıtsam

Belinden dolayan kuşağına çözülsün
dalsam gülücüklerinde viskozlanan sarhoşluğuna

Gıdısından toptasam titreyen maviliklerin
salkım söğüt ırmaklar akıtsam sırtından
güneşte yanan saçlarında bestelesem papatyaları

Alaz gönlün sızısından süzsen bakışlarını
kaçsan pınarlarımın altına
saklı bahçemde sürünen nilüferlerden
sürülse sığılarım

Ah Lâra kırılınsın iç kemiğinde mağrur bedeninin
kıymığı kınımında kalsın

Çatısından
fesleğen yağmurları damlasın kıpırdayışlarına
kirpik diplerinde tutuşsun düetleri begonvillerin
öpüşleri uçuşsun şafağın denizin sinelerinden
martıların gümüş şıkırtılarından
serçelerin gagasına insanlar

Kuşlar yağsın öküz öldüren saçaklarımıza
cıvıl cıvıl yavrular
durulsun göğsümde gün

Sussun ağızlarda şarkılar
ıslansın sevişler Lâra
vurulsun sessizliğinde sağanaklar

KEKLİĞİN TÜRKÜSÜ

Ali İhsan KEKEÇ

“Dağlarımızın taşlarımızın süsüydü onlar. Seher vakti, gün burnuyla öterdi obanın annacında. Kuşluk vakti aşka gelir şakılar, kengerli kevenli yamaçlarda feriklerle birlikte düğün kurardı. Gaklıklar kuruyunca yaylanın oluklarına suya inerdi.”

Babaları bozalaca

Ana meri keklikti

Tesbi çiçeğinde gurka yattı

Yavru çıkardı firezde

Alacası belli oldu

Üç erkek beş bacıydı

Kanatları kımıl kımıl

Gözleri göğ alaca ala firikti

Ayakları yumuk yumuk

Başları gürük gürüktü onlar.

Koyakta çağşır otum, ağaçta ardiç dalım

Kekliğim palazım yanalım

Alacabozum kınalım...

Patladı sarı sıcak geldi harman zamanı

Biri esir düştü çobanın kafesine

Birisi kaçamadı avcının gazabından

Birini yılan soktu kengerin kıracında

İkisi telef oldu yaylanın yamacında

Güz gelince saydık iki ekiz eşiydi

Biri erkekti sağ kalanın biri dişiydi.

Bir ana iki yavru kaldılar kışa

Yaza çıkmak için sokuldular yayla bozun

kovuğuna

Bir yavru yenik düştü zemherinin soğuşuna

Bahara erdi günler yaylalar çiçek açtı

Şakıdı palazım kayanın yamacında.

Şu esen yayla yeli kekliğin türküsüdür

Kekliğim bu yaylanın vazgeçilmez süsüdür

Vurma avcım, sokma yılan, üşütme kış

Kınalım süslesin dağları nakış nakış.

Par yavşanım, ışgın dalım, mor sümbülüm,
pırnalım

Meriğim, Palazım, yanalım

Alacabozum kınalım...

Yaza çıktı alacaboz oldu bir baba keklik

Bir gün bir ses duydu kendi cinsinden

Ötüyordu görünmeden bir taşın arkasında

Bir meri şakıyordu tanıdı sesinden

Sevgiyle gelip kondu aynı taşın üstüne

Doğruldu kahpe tüfenk mutlak ölüm kaskine

Efsin kurmuştu bir avcı, alası keklik alası

Çekti tetiği acımadan parmağı bükük kalası.

İşledi yağlı kurşun can evine can kuşun

Onun ala göğsü benim ruhum kanadı

Çırpındı uçamadı kırık kolu kanadı

Hareli gözler kapandı, büzüştü kınalı ayaklar

Ah... meriğim bu acıyı hangi coğrafya saklar

Ben yazıp duyurayım dağlara destanını

Meriğim halimizi Yaradan'a sunalım

Kekliğim derdimize gel beraber yanalım.

Kekliğim, palazım, yanalım

Alacabozum kınalım...

ZAMANIN GÜNLÜĞÜ/MAĞARA YARENLERİ

 Mehmet MORTAŞ

*Orada çürüsünler diye kapısına taş ittiler
Yârenler karanlıktan nura düştüler
İçlerinin yangısına avuç avuç zemzem içtiler.
Güneş hâlâ öğlenin gözlerindeydi, uyuyalım dediler
Ve kulakları perdelendi uykuya alındı yediler*

Yasin Mortaş

İlk gözlerimi açtığım, geçmiş çağlara damgasını vuran, gelecek çağlara tarihi ile damgasını vuracak, üç tarafı tepelerle çevrili tarihi belde. Tarihin sırtından hiç inmeyen nesilden nesile insanların içinde yaşayan “Eshab-ı Kehf”, “Mağara Yarenleri”, “Yedi Uyurlar” .

Bu düşüncelerle Atlas Dağı’nı yarım tur çaprazlayıp çift şeritli yola rüzgârla yarışır gibi giriyoruz. Sağ tarafımda yaşayanlar ve ölenler diye ayrımının yapıldığı, ölenlerin ikinci sınıf muamelesi görür gibi şehirden uzaklaştırılmış taze mezarlık. Sol tarafımda aynı akıbeti uğramış sanayi ama biraz sesli.

Şehre yaklaştıkça tepeler, tepelerin üstünde bağlar, hepsinin üzerinde bütün ihtişamıyla karın ve yağmurun adresi Binboğa Dağları. Bütün sokakların birleştiği yer belediye binası, hangi yöne gideceğimizi söyler gibi. Her konuştuğumuz insanda binlerce tarih gizli. Tebernuş, Sazenuş, Yemliha isimleri herkes bu bilinçle hareket ediyor. Binboğa Dağları’nın tonlarca bulutundan boşalan yağmurlar dağların kelliğini iyice açığa çıkarmış. Bir ananın ağıt yakması gibi yokuşu tırmanan arabalar çocukluğumun ayak izlerinin üzerinden hiç almadan yol alıyor. Arabalar dayanacak gücü kendilerinde bulamayınca da şoförler hemen viteslerine başvuruyorlar. Binboğa Dağları’na yaklaştıkça bulutlar siperlerine çekiliyor patlamaya hazır bir havan topu gibi. Binlerce yıl önceki dağ yollarının gölgesinden geçiyoruz. Tarihin derinliklerine açılan bir tünel gibi. Bizans’tan, Selçuklu’dan, Dulkadiroğlularından, Osmanlı’dan kalma eserler. İnsana önem veren atalarımız bu kutlu belde insanların ihtiyaçlarını görecektir şekilde yapılar yapmışlar, kervansaraylar inşa etmişler. Güneşin doğması gibi âlemin kalbimize nakşedip geçmesi gibi annenin çocuğunu sevmesi gibi.

Dünyada belki de hiçbir kıssa bu kadar tartışılmadı, öğüt alınacak kelimeler rafta kaldı. En eski adı ile Arabisus, daha sonra Efsus ve Yarpuz şu andaki ismi ile Afşin. Tarih yuvarlana yuvarlana topladı yığdı masalları. Masal desen masal değil, gerçek desen inanmaz aklı kıt olanlar, bilimsel tez-

ler eski bir kalıntı, inanmak bir marifet zamanda tefekkür. Uzaklarda kervanların gölgelerini görür gibi oluyorduk. Bu kervan Evliya Çelebi’nin kitaplarıydı. Mağara Yarenleri’ne imzalı kitabını takdim edecekti Anadolu’nun yüreğini anlatan seyahatnamesini. Yerden metrelerce yükseklikte kapısı ve bir o kadar yüksek duvarıyla, Selçuklu’nun bize hediye ettiği kervansarayı ile insan göz göze geliyor sanki. Daha önce tanışmış, belimde kılıç ile gelmişim haçlıları bozguna uğratmışımda günlerce kalmışım gibi. Hiç çekinmeden hoş geldin der gibi başını sallıyordu. Kucaklaştık günlerce bir dakikalık zaman içerisinde. Ribat’ın hemen üzerinde Arapça yazılmış Kehf suresinden ayetlerle karşılaşıyoruz. Şüphelere kesin cevap verildiği, zalimlere karşı “Allah’a sığınılması gerektiğini anlatan ayet.” İçerde insanların barınabilmesi ve rahatça dua edebilmesi için Selçuklu’nun maharetli ellerinden çıkmış, tavanı kavisli, tarihin derinliklerinde kaybolmuş insan ağıtları, yalvarmaları. Mağaranın tam üzerinde “Biz buraya bir mescit yapacağız” ayetine uygun bir mescitle karşılaşıyoruz.

Çağlardan çağlara Allah’ın anıldığı hiçbir zaman unutulmayan beldeler. Kimi zaman kilise, kimi zaman mescit olan yerler. Mağara geçmişte olanları belgeleriyle açıklıyordu sanki. Zalim kraldan kaçan gençler ve sığınılan karanlık bir oda. Bunlar gözümüzün önünde bir film şeridi gibi kayıp gidiyor. O gençler, etrafımızda geziyor, selam veriyor dirilişin muştusunu anlatıyordu sanki. Bu ruh hali içinde gerçek Eshab-ı Kehf’in burada olduğunu düşünmeden edemiyor insan. Mağaranın hemen üzerine yapılmış yedi uyurları bir şemsiye gibi örtten İsa mescidi. Gökyüzünde Hz. İsa’nın ruhu, mağara yarenleri ile. Aralarında zaman yok, tarih yok, mesafe yok. Romalılar, Bizanslılar, Selçuklular, Osmanlılar aynı binlerce yıllık zamanın tamamlayıcısı döner dururlar semaya doğru. Tarihin merdivenlerinden süzülerek giriyorum içeriye. Farklı dinlerden olduğu belli olan ama birbirini tamamlayan taş yapılarla karşılaşıyorum. İlk indiği gibi İncil, taşlarda ruhunu dolaştırıyor. Asrın mucizesi Kuran, bütün ihtişamı ile nakşediyordu kalbimize, mağara yarenlerinin gizli kalmış tarihini.

Mağaraya doğru yürürken ruhum, her adım atışımda dört mevsim oluyor. Bir ara içimde sonbaharı yaşıyorum, yüzlerinde endişe, korku, çekingenlik binlerce yılın uykusu yüzlerinde birikmiş, başları öne eğilmiş şekilde mağaraya girmeye çekinen insanlar. Sanki Mağara Yarenleri (Yedi Uyurlar) her

zamanki gibi uykudalar, görürsek korkarız hissi ile mağaraya doğru akın eden insanlar. Mağaranın kapısına doğru yöneliyorum, bir zaman tüneli açılıyor önüme, çocukların yüreklerinde bekleyen hüznün gemileri derin uykuda. Kimi çocukların dedeleri veya torunları, kimi zaman yüzlerce kimi zaman binlerce yıl tartışır dururlar mağara yarenlerinin sayısını.

Mağara girişi kuzeydoğuya bakmakta, güneş ışıkları mağara yarenlerinin uyuduğu yere ulaşması mümkün görünmemektedir. Bu düşüncelerle içeri giriyorum. Yüzümü nemli ve birazda ılık soğuk arası bir hava dalgası karşılıyor. Başımı tonlarca kayanın altından aldırıyormuş hissi ile yukarı kaldırıyorum. Mağaranın girişinin kuzeydoğuya bakması, yaşlı güneşin ışıklarının içeriye girmesini engellemesi dikkat çekiyor. Mağaranın içine iyice giriyorum, akrep ve yelkovan yavaş yavaş zamanın dışına kovuluyor. Zaman dünyanın çemberinden saniye saniye sıyrılıyordu sanki.

Yedi uyurlar (Mağara Yarenleri) bizleri zamanın yiyip bitirmesine izin vermiyorlardı. Uyudukları ve tekrar dirilmenin dehşetengiz yaşanıldığı yerdeydim. Zaman, dünya işleri ile uğraşanlarda kalmış, dakikalar saniyeler ilerlemez olmuş, ruhum binlerce yıllık yolu bir saniyede gidip gelmiş bu zaman diliminde, Yedi Uyurlar (Mağara Yarenleri) etrafımda bağdaş kurmuş oturuyorlardı. Öğüt almıştı ruhum en gelişmiş cihazların bile algılamayacağı bir hal içindeyken. Dakyanus, zaman kırıntılarında bir kırıntı, zalimlerden bir zalim; piramitlerin efendisi Firavun'un benzeri. Afşin'de tarih öncesinde yaşamış gölgeler ülkesinde kaybolmuş gitmiş insansı yaratık.

Afşin Ovası'nı ayaklarımızın altına bir halı gibi serildiğini hissediyorduk. Bu nedenle bir ışıldak gibi ovayı taramaya başladık. Ama gözlerimiz biraz da ovanın böğrüne bir mızrak gibi saplanan bacalarda kaldı. Ağzından bütün zamanların mikrobu saçılıyordu. Dakyanus bile bu canavarla savaşmak için gelmiş bir Donkişot gibi saldırıyordu bu dev yapıya. Zannediyordu ki yedi uyurlar mağaradan kaçmış, buraya sığınmış da o bile insafa gelmiş kurtarmaya çalışıyordu. Ama her saldırısında şaşkın bakışlar arasında geri dönüyordu; zalimliğin gözünü seveyim, der gibiydi. Dört bacalı canavar ise ağzından dumanlar saçarak siyah bir afet gibi kaplıyordu bütün ovayı. İçerde Bizans'tan kalma sütunlar altında Selçuklulardan kalma saray içinde ibadet eden birkaç insan. Bu yapıların kimin elinde şekil kazandığını bilmeden duaya durmuş yalvarıyorlar. Ve ben bu dualar altında dönüyorum şairler şehrine.

KİM BİLİR

☪ Nihat MALKOÇ

Can cananın timsalidir
Tenle ruhun visalidir
Hasret bir köz misalidir
Çeken bilir çeken bilir

Yedik hayat sillesini
Çektik aşk velvelisini
Karanfilin çilesini
Eken bilir eken bilir

İnsan bağban dünya bağdır
Bu ne beyhude bir çağdır
Gözyaşı bir yanardağdır
Döken bilir döken bilir

Hacı bildik hacısını
Bacı bildik bacısını
Diz çökmenin acısını
Çöken bilir çöken bilir

Yücelttik yâranlıkları
Şen ettik viranlıkları
Zifirî karanlıkları
Söken bilir söken bilir

Sıkı tuttuk dost elini
Onardık gönül telini
İmkânsızlığın belini
Büken bilir büken bilir

Erittik gönül karını
Gördük ömrün baharını
Güllerin ahuzarını
Diken bilir diken bilir

VECA

Sevim AÇIKBAŞ

Sevdanın kurşunu göğüs kafesimi deldi
gül bahçesinden giden her yol sancılardan cefa
hüzne şahitlik ediyor ruhumun benimsediği geceler
günahkâr bir beden avuçlayarak öldürdü zamanı

Karanlık koynuna saklamış şafağı
göğsümün kuyusuna yuva yapmış sensizlik
kelimeler kirpiğime asılı gözyaşlarımın idamını verdi
kelimelerin hakikati idam sehпасına vurulan tekme

Geçmişin akrebi saplandı kalbime
ruhuma çakıldı yelkovan özleminin biçtiği dakikalar
iki ucundan iliklendi akşamın kara çarşafı
saatler zamana bölünmüştü geceler sana yanmıştı

Ruhumun omuzları düştü boynuma dolandı sensizlik
kırık tebessümlerim siyaha bulandı da kayboldu
içim dağınık varlığım yerle yeksan
cehennemin yamaçlarına itti yokluğun beni

Avuçlarım daim yaralı tebessümlerim kırık
geçmişin üstüne geçmiş gözlerime devrildi veca

GÖNÜL BAHÇESINE VARMAYI DENE

Ahmet KARAKAYA

Sen önce mızraba tellere değil
Yârin yüreğine vurmayı dene
Selamı sabahı ellere değil
Dostun kendisine vermeyi dene

Yar diyerek sevdim bağrıma bastım
İnan ki olamaz canına kastım
Kuru bir selamı sanma ki kestim
En iyi yönünü görmeyi dene

Sevdana talebim yürekten geldi
Şeytanla anlaştı hep kötü bildi
Bazı sözlerin var bağrımı deldi
Kanayan yarayı sarmayı dene

Suçlayan dışlayan menzil mi alır
Bozuk yolda kervan yarıda kalır
Dağılır barkana perişan olur
Dağıtmayı değil dermeyi dene

Çayırdı yayılır ceylan dediğin
Sen çalmazsan eller çalar düdüğün
Bu gidişle hiç kapanmaz dediğin
Sevgi harcı ile karmayı dene

Sallayıp atılan geri tutulmaz
Kimi lokma vardır asla yutulmaz
Erbabi der kendin bilen atılmaz
Gönül bahçesine varmayı dene

BABAMLA HASBİHÂL

 Faiik KUMRU

“Kurumuş bir fidanım gözyaşım kıfayetsiz

Hâlâ küçük çocuğum özlemim nihayetsiz”

Terazim hüznü dolu yüküm ağır geliyor
Seneler kalbur misal gelip geçip eliyor
Hasretlik yüreğimi bir mih gibi deliyor
Sönmüş tüten ocağın başında yok ağlayan

Çorak toprak gibiyim çatlayıp küsmüş yere
Bir damla su dilenmiş el açmışım kaç kere
Meçhul bir âlemdeyim her yanıma yara bere
Sırtımda kimsesizlik kör bıçağı zağlayan

Ne desem ne söylesem gönül artık kanmıyor
Gam olmayan yürekte bir köz dahi yanmıyor
Temessül etsen bir an hayal kâfi anmıyor
Gurbet sıla ne bilsin özüm beni bağlayan

Düşmanım çamur atar dostum sıvar yüzüme
İçimdeki sancıdan yaş inmiyor gözüme
Yaşın genç deseler de dayanmışım yüzüme
Dertlerimle kocadım vicdanımdır tığlayan

Kulağım çınlamakta öksüz sesini duydum
İçim çatlayıp çöktü bu canı enkaz saydım
Günah sevabı geçti hiçi kefeye koydum
Eğildi yetim başım göz pınarım çağlayan

Can kafesi kırıldı “su çatlağını buldu”
Bir faninin esvabı ha ipek şal ha çuldu
Ya bir zengin desinler ya da fakir bir kuldu
Kabir istirahati sonsuz huzur sağlayan

İçim sana aşikâr cümleyi ağyar saydım
Miadı dolsa bile sonu gelmeyen aydım
Sensizlik silkeledi dipsiz boşluğa kaydım
Şişe geçmiş ciğerim gülüverir dağlayan

Ötelerden ses versen gölgen düşse başıma
Sen gidince küçüldüm indim hiçlik yaşıma
Hüzünlerim peyderpey zehir katar aşım
Tarife hacet mi var ahvalim Hakk’a ayan

Ruhum bedene dargın hapisane aşıyan
Her vakitte ısıtır kuytuya sinmiş çıyan
Geçtim dünya hanından kapıyı aç gardiyan
Acı bir kelam olur urganımı yağlayan

İNSAN

 Tayyib ATMACA

İnsan gönül aynasına bakarken
Zaman sınanmamış ustura olur
Farkına varmadan keser bir yeri
Ilık ılık kan akarken içine
Şerha şerha yarılrken dudağı
Kendi gözyaşını içiyor insan

Aramızda Tuna nehri akıyor
Biz yüzmeyi unutalı çok oldu
Köprülerse birer birer yıkıldı
Karşı kıyılarda ne olup biter
Ölen kim kalan kim haberimiz yok
Yalnız konup yalnız göçüyor insan

Sukut çarşıları çoktan kapandı
Sokağa döküldü yaramaz sözler
Herkes bir şey satmak için bağırır
Sesler sesi aşındırır durmadan
Tadı yok tuzu yok kelimelerin
Avcunda ne varsa saçıyor insan

Yokluk ne varlık ne kim dara düşmüş
Umurunda değil kimse kimsenin
Bahanesiz selam veren azaldı
Çalışmıyor kapıların zilleri
Hal dilinden anlayanlar kalmadı
Kendisinden bile kaçıyor insan

Günün yorgunluğu bir güne sarkar
Dünyanın yükünden canımız çıkar
Şükür makamına düşmez yolumuz
Çöpe gider bereketi sofranın
Varlık yokluk sınavından habersiz
Dünyanın içinden geçiyor insan

Herkesin defteri herkese yeter
Yazar tarihini kendi kendine
Hiç kimse kimseden kopya çekemez
Topraktan toprağa yol arasında
Sırasın bekleyen bir gonca gibi
Akşam solup sabah açıyor insan

Her doğan toprağa ölüm borçlanır
Ömürse arada verilen mühlet
Sorumluluk bilincinden uzakta
Geçen günler takvimlerden düşerken
“Gerisi angarya” işler bitiyor
Er geç ektiğini biçiyor insan

Dünyayı sırtında taşıyanların
Sürgünlüğü bir gün tamamlanacak
Gözünü gönlünü dünyada koyup
Binecek sessizce kişneyen ata
“Mal da yalan mülk de yalan” vesselam
Bir gün kanatlanıp uçuyor insan

BİR İFTARIN ARDINDAN

—Sözüm Nefsimedir—

Aslan AVŞARBEY

Dediler iftar var şehitler için
Erinmedik gittik elhamdülillah
Bu yurda can veren yiğitler için
Bol bol nutuk attık elhamdülillah

Elbette davete ettik icabet
Ne de olsa beleş idi ziyafet
Dekolte yırtık kot resmi kıyafet
Rengi renge kattık elhamdülillah

Her masada şehit yakını vardı
Selam verdim aldı hatırım' sordu
Sohbet kısa sürdü kesildi ardı
Bu işten de yırttık elhamdülillah

Az daha açlıktan yıkılayazdık
Geç okuyor diye imama kızdık
Servis yapılacak ilk masa bizdik
Çok iyi yer tuttuk elhamdülillah

Susuzluk bedene vurmadan darbe
Kaşıklar ellerde hazırdık harbe
Önce soframıza geldi bir çorba
Hızla iftar ettik elhamdülillah

Bir zeytinden tattık bir de hurmadan
Gözüme pastırma battı durmadan
Geri kalınır mı sac kavurmadan
Azmedip de yettik elhamdülillah

Dolu geldi bomboş gitti tabaklar
Sarmalar dolmalar taze kabaklar
Garsonlar kebabı en sona saklar
Dana kuzu eti tattık elhamdülillah

Arkadaşım bu yetmez daha koy dedi
Bana dönüp tıka basa doy dedi
Biz oh dedik dertli ana oy dedi
Saf rolüne yattık elhamdülillah

Seçmedik masaya geleni yedik
Tıka basa doyduk kalmadı gedik
Müftü dua etti biz âmin dedik
Kırk lokmayı yuttuk elhamdülillah

Hoca misali biraz da biz öldük
Kadayıf çok geldi ikiye böldük
Fıkralar anlatıp neşeyle güldük
Güle güle bittik elhamdülillah

Baş davetli nutuk irat eyledi
Vallahi çok güzel şeyler söyledi
Babası dinleyip ana ağladı
Biz de hüzne battık elhamdülillah

Çok sürmedi geçti kederli hava
Söz konusu vatan kutsaldı dava
İmara açıldı dağ tepe ova
Parsel parsel sattık elhamdülillah

Nihayete erdi böylece iftar
Herkeste bir neşe herkes bahtiyar
Bu akşam aklıma düşmedi o yâr
Bir kenara ittik elhamdülillah

Meçhul kime sevap kime ad oldu
Kimi gönül mahzun kimi şad oldu
Lokantacı nasıl bermurat oldu
İlk fark eden zattık elhamdülillah

Daha söz demeye değilim ehil
Bildiklerim budur kalmışım cahil
Ağası paşası *Mülkî* de dâhil
Ona buna çattık elhamdülillah

KIRLANGIÇ ÇIĞLIKLARI

Mehtmet BİNBOĞA

“Ah... Annem ki mor salkımlı leylaktı...”

“Arabanın ön tekeri nereye giderse arka tekeri de oraya gider.” derdi ninem, bunu söyledikten sonra da derin derin iç çeker: “Yok kızım yok, Allah bazı kullarını ömür boyu sınıyor, sabrının haddini görmek istiyor...” diye devam ederdi kaderden, talihten yana yakınmasına. Annem, ah o ilkyaz güneşi, ninemin söylenmelerine aldırılmaz: “Biraz abartmıyor musun anne, aç değiliz, açıkta değiliz şükür...” derdi her defasında.

Çocuk ömrüm, sürekli şikâyet eden, asık yüzlü ninemin karamsar şikâyetleriyle, yürürken toprağı bile incitmekten çekinen iyimser bir meleğin ışıltılı ve geleceğe hep bir umut vadeden, ferah yüzlü annemin aydınlık cümleleri arasında geçti. Siyahla beyaz kadar birbirine zıt bu iki insanın nasıl olup da aynı kanı taşıdıklarını anlayamazdım. Babamsa gün boyu homurdanan kayın validesini değil, ipek sözcükleri kutlu kadifelere sarıp bir ihtiram gibi sunan annemi dinlemek isterdi hep... Böyle durumlarda ninemin heyheyleleri üzerine gelir, cinleri başına üşüşür:

-Zaten bu evde kimse dinlemiyor ki beni, boşuna konuşuyorsun Fadime Karı, der ve uzayıp giden şikâyetlerini yerden ekmek kırığı toplar gibi toplar, neden sonra odasına çekilir ve orada devam ederdi. Fadime ninem için varsa yoksa “El âlem”di. Gün boyu, dilinden “El âlem ne der?” cümlesini düşürmez, bütün hayatını başkalarının yargısına teslim etmenin ağırlığını taşımaktan usanmaz, aileden biri kötü bir şey yapmışsa haftalarca onu başına kalkar, iyi bir iş yaparı da aylarca över dururdu...

Bir yaz günü yatılı okulu kazandığımı duyunca da dosta düşmana karşı övünülecek bir fırsat yakalamış olmanın dayanılmaz gönenciyle kurum kurum kurulandı, dam başında yaramaz bir güvercin gibi dolanıp durdu. Aylardan sonra onu gülümserken görmüştüm:

-Vay çipil gözlü oğlan, şimdi sen okul mu kazandın gerçekten, dedi sesinde kuşlar uçurarak.

-Evet ninem...

-Demek bizim tarafa çekmişsin, amcaların olacak yarım ağalarda şuncacık akıl yok zira...

-Yok mu hiç?

-Yok tabi; koca adam oldular üçü de bir baltaya sap olamadı. Unlarını, bulgurlarını göndermesek açlıktan geberecekler...

-Biz zenginiz değil mi nine?

-Zenginlik malla, mülkle olmaz oğul; kuzuyken karnı doymalı insanın, kanaatkâr olmalı, gözü doya-

cak insanın önce, yoksa ihtiyacın sonu gelir mi? Ne zaman gideceksin şehre?

-Okullar açılınca...

-Yani güzün, yolun açık olsun evladım, bak şimdiden söyleyeyim, ailemize zül getirme, aç kal ama kimselerden bir şeycik isteme, tamam mı?

-Arkadaşlarımdan da mı?

-Arkadaş dediğin insanın aynasıdır oğul; iyi çocuklarla arkadaş ol, sen ona yardım edersen o da sana, hep bir taraf isterse denk yıkılır. Yani yakın arkadaşın hariç başka kimseciklerden bir şeyler isteme, insanoğlu acımasızdır, her iyilik kakınç taşır içinde, en küçük bir fırsatta başına kakınç olur gördüğün iyilik. Anladın mı beni! “Anladım nine.” demiştim ama ninemin kan çanağı gözlerinden ürküp “kakınç”ın ne olduğunu sormaya da cesaret edememişim.

Tatlı bir eylül günü babam beni yatılı okula bırakıp gidince yüzlerce şaşkın çocuğun içinde kendimi yapayalnız hissetmiş, bir uzun ağlamak için ıssız bir köşe aramıştım. O gün büyümüştüm; onlarca çocuğun aynı odada sıkış tikiş yatırıldığı yüksek tavanlı beton salonun caddeye bakan penceresinden hüznü bir ay ışığı sızıyordu şimdi. Öğretmenlerin tembihi üzerine hiçbir şeye dokunmuyor, ay ışığını olsun görmek için bile perdeyi aralamaktan çekiniyorduk. Şimdi köyüm uzaklarda kalmış rengârenk bir kadife çiçeğiymiş. Bütün gece annemi düşünmüştüm. Ah annem... Her sabah gövel gözlerle ve yüzünde tarifsiz bir neşenin oylum oylum dağıldığı o tatlı gülüşüyle:

“Benim paşam uyanmış mı?” deyişi ve benim ona uzun uzun nazlanışım... “Biraz daha uyuyayım anne...” derken onun varlığından ne kadar hoşnut olduğumu hissettirmek için sesime katabildiğim kadar sevgi katar, sanki konuşmaz da şımarık bir kedi gibi miyavlırdım. Ardından kuzinenin, Gâvur Dağları’nda rampaya sarmış bir kamyon gibi gürül gürül yanarken, üzerinde ısıtılan taze bazlamaların ve fırında kızaran zeytinyağlı çöreklerin insanı yaşama sevincine davet eden kokularıyla uykuya elveda der, sobanın başına üşüşürdük onlarca kardeş. Kardeşlerimle en büyük zevkimiz, kuzinenin üzerinde kızarmakta olan karnı çizilmiş kestanelerin ilk hangisinin yarılacağı üzerine bahse tutuşmaktı. Her defasında benim tahmin ettiğim kestane yarılar; bir alkış tufanı içinde, elimi yakma pahasına kapardım kestaneyi ve onların gözlerini düşüre düşüre bir çırpıda yutardım. Sabahın ilk ışıklarıyla komşu sesleri çoğalır, henüz birbirlerine “günaydın” bile demeden dedikodu yapan, dertleşen, kocalarının fütursuzluk-

larını, çocuklarının zıırlıklarını anlatan kadınların uzak bir iklimden seslenir gibi gelen kederli seslerini dinlerdim pencerenin kıyısında.

Kahvaltıda annem ısrarla süt içirirdi bize, “Ya anne bugün de çay içelim...” dediğimizde:

-Hayır, çay da neymiş, çocuklar süt içmeliler ki zihinleri açılsın, bal yemeliler ki aklını kullanmayı öğrensin. Ya öğretmen bir soru sorar da bilemezseniz nineniz sizi tefe koyar vallahi, derken bir yandan da onun taklidini yapar: “Ferhat Efendiii! Ailemizin şerefini iki paralık etmişsin ya bugün okulda!” deyip basardı kahkahayı... Annem kahkaha atarken nasıl mutlu olurdu, onu hep öyle hatırlamak isterdim, sesi bir çağlayan gibi dökülürdü sanki içime, kuşlar havalanırdı bir yerlerde, güneşler doğardı... Kuşkusuz bir insanın mavi göğü annesiydi, geriye kalan her şey o mavi gök altında yetişen çiçeklerdi...

Yatılı okulun ilk gün şaşkınlığı geçmiş, çocuklarla kaynaşmış, öğretmenlerimizle korku ve sevgiyle karışık bir duyguyla yakınlaşmıştık. Tam okula alışmış, büyük şehrin büyüüne kapılmıştım ki bir sabah erkenden Müdür Bey’in beni çağırdığını söylediler. Yüreğim gürp gürp atıyordu, korkarak ve suçunu bilmemenin merakı ve verilecek cezanın boyutlarını tahmin etmekten yorulmuş bir çocuk olarak çaldım kapısını Müdür Bey’in. İçeriye girip babamı görünce sevineceğim yerde yüreğim cız etmişti, olacakları hissettiğimden mi yoksa onu çok özlediğimden mi bilmem babamın boynuna sarılmış hıçkırık hıçkırık ağlıyordum. Müdür Bey, hiç olmadığı kadar bana sevecen davranmış, bizi yalnız bırakmak için olsa gerek odadan çıkarken başımı okşamıştı. Babam ısrarla yüzünü göstermiyor, benimle beraber içli içli ağlıyordu. İyi de babam, o memleketin en sert adamlarından biriydi ve ağladığını bir gün olsun görmemişim, neden ağlıyor ki bu adam şimdi?

“Kötü bir şey oldu, evet kötü bir şey oldu!” diye bağırmağa başladım, babam bir yandan beni sakinleştirmeye çalışıyor, bir yandan da sessiz sessiz ağlıyordu. Tanrım ne olur, ne olur, anneme bir şey olmasın, illaki bir şey olacaksa da nineme olsun, evet ona dayanabilirim, hem o yaşlı ve sürekli herkesi azarlıyor...” diye Tanrı’yla içimde sürekli pazarlıklar yapıyordum.

-Ninem öldü değil mi baba!

Babam sanki aradığı sihirli bahaneyi bulmuş gibi, başıyla evet anlamında bir hareket yaptı, oh rahatlamışım, benim annem ölmez ki, o hiç ölmez... O zaten melek ve melekler hiiççç ölmez... Kardeşlerim deseniz hepsi de şeytana pabucunu ters giydirir, çocukların ölmesine ohooo binlerce yıl var.

Okulumuz otogara yakındı, babamla el ele okuldan terminale gelmiştik ama o, hâlâ içlene içlene ağ-

lıyor, gözyaşları sel oluyor, kayınvalidesini bu kadar çok sevebileceğine inanmamakla kendimi suçluyor, ben onu teselli ediyordum artık: “Ama baba o da çok yaşlıydı, yaşlılar önünde sonunda ölür ki...” diyordum ama babam beni duymuyor, karşıya Ahır Dağları’na doğru bakışlarını saplanıyordu.

Yol boyunca hiç konuşmamıştık babamla, ben onun çiğdem kokan geniş ve ferah göğsüne burnumu dayamış uyuyor gibi yapıyor; o da kâh saçlarımı okşuyor kâh yakamı düzeltiyor ama en çok siyim siyim ağlıyordu. Onun bu kadar ağlaması beni işkillendirse de “Ne de olsa evden bir candı, demek çok seviyormuş...” diye kendimi avutuyor, ninemin tekrar dirilmemesi için de dua ediyordum. Sanki ninem ölmeceği gibi saçma bir denklem kuruyordum.

Köye vardığımızda harman yerindeki kalabalığın içinde annemi ve kardeşlerimi arıyordu gözlerim, bir ara ninemin sesine benzer bir ses duyunca bütün hayallerim yıkıldı, evet ninem elinden hiç düşürmediği abanoz ağacından yapılmış bastonuyla sağa sola emirler veriyor, arada bir ağıtçı kadınlara çok bağırdıkları için kızıyor, artık buralar benden sorulur der gibi o buyurgan sesiyle bağırıp çağırıyordu. Bütün kardeşlerim dut ağaçlarının gövdelerine yaslanmış, yaralı bir aslan yavrusu gibi ağlaşıyorlardı. Herkes tamamı ama annem yoktu ortalıkta, ah annem, kalbim benim, mor salkımlı leylağım benim, lütfen çık ortaya... Kalabalığı yarıp ağıtçı kadınların önünde üzerine yeşil bir örtü örtülmüş mevtanın baş tarafında siyah üzüm boncuk oyalı yazmayı görünce, ciğerim yerinden kopmuş, ağıtçı kadınlar susmuştu. Şimdi herkes geri çekilip bana yol veriyor, tekmil kasaba kocaman ve tek bir göz olmuş beni izliyordu. Kendimden beklenmeyecek bir cesaret ve olgunlukla cenazenin üstündeki örtüyü araladığımda sırlı sabahların o tatlı meleğiyle göz göze gelmiştik. Gözleri açıktı ve gülümsüyordu, sanki bana yine :“Uyanmış mı benim Paşam.” diyecek ve beni bağrına basacak ve ben o cennet kokularını doyumsuz bir iştahla içime çekecektim. Başını kucağıma aldım, hâlâ bir umut konuşmasını bekliyorum, gülkurusu dudakları aralandı ama hiçbir şey söylemedi. Sonra cevval bir kadın beni kenara çekip annemin gözlerini kapattı, çenesine tülbent bağladı, ağlayamıyordum, donmuştum. Annem demek gerçekten melek olmuş, Tanrı’nın yanına uçup gitmişti, ağlayamamıştım, öylece bakmıştım ardından, ölümün yanık bir ağıdı gibi dualar okuyordu beyaz sarıklı bir hoca, kırlangıçlar pike yapıyordu evimizin saçağına, bu defa onlara ekmek kırıntısı verecek ev sahibeleri yoktu ama onlar yine de çığlık çığlığa ötüşüyordu...

HOCALI'DA

Osman DİNDAR

Türk oğlunun sevgisi vatana kucak kucak
Tam altı yüz on üçtür şehidim Hocalı'da
Zalimlere bu hesap muhakkak sorulacak
Burçlarda nazlı hilal kalacak Hocalı'da

Neydi suçu günahı beşikteki sabinin
Anlamak mümkün değil sarmış aklını kinin
Kurtulamazsın elden dünya olsa vekilin
Bu lekeyi sizden kim silecek Hocalı'da

Adriyatik'ten Çin Seddi bizim sınırlarımız
Karabağ Türk'ün yurdu bitsin oyunlarınız
Soykırım yalanıyla otlar koyunlarınız
Bağa bahçeye bahar gelecek Hocalı'da

Kars'ta Hocalı'da yaptığınız her soykırım
Ben de ömrüm oldukça zulmünü haykırırım
Azerbaycan Türk'ü benim gardaşım hem yarım
Zulmün bayrağı burçta solacak Hocalı'da

Dünya sustu yapılan büyük vahşet zulüme
İnsan nasıl dayanır işkenceyle ölüme
Yıllar yılı analar ağlar gonca gülüne
Suçsuz masum hakkını alacak Hocalı'da

Gece karanlığında ölüm yağdı süresiz
Genç ihtiyar kalmıştı bütün gece çaresiz
Kan kokuyordu toprak katil sürüsü hissiz
Doğan her çocuk böyle bilecek Hocalı'da

Azerbaycan Türkiye bir millet iki devlet
Kopuzun tellerinde coşkumuz ortak elbet
Kızılelma ülküsü Türk'e mühleti ebet
Bir gün kahreden zaman dolacak Hocalı'da

AFORİZMALAR

İbrahim İLHAN

I.

B/içime
D/eğil

II.

F/azla
U/mutluyum

III.

B/aşka
D/erdem
Y/ok
Gibi

IV.

Öpünce
B/ayıldı

V.

F/alında
K/ederi
V/ar

VI.

B/aşka
Yazıyorum

VII.

Z/alim
Y/anında
Ş/er

VIII.

Aşk
G/özünde
S/akladığındır

IX.

G/özüme
B/akmanı
G/özlerim

TANPINAR VE BEN

 Murat ÇOLAK

Tanpınar'ı her zaman sıkıcı bulmuşumdur. Hele onun 19. Asır Türk Edebiyatı eserini kerli ferli profesörlerden bir dönemde okumak mecburiyetine katlandıysanız...

Onu hep uzak, ulaşılmaz bir zirvede, edebiyat tahtına kurulmuş bir elinde sigarası diğer eli sarman kedisiyle oynaşırken hayal etmişimdir.

Üstad-ı Ekrem'den Tefvik Fikret'e, Ondan hasbelkader Ahmet Haşım'e ve Yahya Kemal'e uzanan edebiyat tacının tek sahibi...

Yahya Kemal'den devraldığı edebiyat tacını kimseye kaptırmayan, bütün bir Serveti Fünûn devrinin tek mirasyedisi...

Sultanü'ş Şuara unvanı Baki'den beri hangi ellere geçmiştir bilinmez ama edebiyat deryasına dalan en ufak bir kayıktan en haşmetli gemilere hemen herkes Tanpınar yıldızının büyüklüğünü kabul etmiştir.

Birkaç gündür Tanpınar'ın Saatleri Ayarlama Enstitüsü adlı eseri elimde divane gibi geziyorum. Eseri okumak öyle büyük haz veriyor ki zevcem bile yakınır oluyor. 'Bu ne her vakit kitap okuyorsun...' vesaire.

Bazı zaman kendimi kaptırıyor, sesli okuyor, gülüyorum. Mesai arkadaşlarımdan birisi bulunduğum odaya girince beni telefonla konuşuyor sanıp 'üstat çıkalım mı?' dedikleri de vakidir.

Bu gibi hisleri yalnız okumaktan kam alan dimağlar anlayacaktır. Bazı eserler vardır ki insanı esir eder. Daha düne kadar sıkıcı bir edebiyat muallimi, çokbilmiş bir zat olarak gördüğüm Tanpınar'a bakışım bu kitapla değişti.

Kitaptaki karakterler bazen sizi alıp bir Yeşilçam filmine götürüyor. İnek Şaban izler gibi oluyorsunuz, bazı vakitler de bir an evvel çözülmesi icap eden bir muammanın ortasında kalıyorsunuz.

En son bende bu hisler Oğuz Atay okurken olmuştu. Dedim ya bazı eserler esir eder insanı diye. İhsan Oktay Anar'ın macerayla karışık Puslu Kıtalar Atlası serisini binbir merakla okuduğum geliyor hatırıma... Son kitabı çıktı mı? Acaba son kitabında bir evvelki eserindeki sırları açıkladı mı?

Kafanızda sorular ve bitmek tükenmek bilmeyen bir merakla kitapçı kitapçı gezmediyseniz, bir kitabı bulunca kayıp malını bulmuş gibi sevinme-

diyseniz beni anlamanız mümkündür diyemem.

İşe Tanpınar'ın bu eseri de sanki uzun zamandır hasret kaldığım bir ahbabı bulmuşum gibi sevinirdi beni.

Saatleri Ayarlama Enstitüsü kitabından evvel Tanpınar'ın Beş Şehir eserini okumak fırsatım olmuştu. Ne şiirlerinde ne de akademik eserlerinde bu lezzeti bulamadım.

Sizlere kitapta şu kişiler var şu olaylar geçiyor diye anlatacak değilim, onları hemen her yerde bulmanız mümkündür.

Mevzuyu bir fıkraya havale edelim;

Fıkranın birinde kıyamet kopmuş, her güruh bir mecliste halledilmiş. Mahkeme kurulmuş. Herkesin oturacağı sandalyede kendi adı yazılmış. Edebiyat camiasında küçükten büyüğe herkesi bir yerde cem etmişler. İspanyol yazar Cervantes bir türlü yerini bulamıyor. Bir de bakmış ki onun sandalyesine Don Kişot oturuyor.

Bazı eserler vardır ki yazarını gölgede bırakır. Tanpınar'ın bütün akademik eserleri bir yana Saatleri Ayarlama Enstitüsü diğer yana denebilir.

Nef'i'nin, "Ehl-i dil birbirini bilmemek insaf değil." dizesi üzere eserin bende düşündürdüklerini sizlerle paylaştım.

Okuma listenizden abuk sabuk kişisel gelişim kitaplarını çıkarıp gerçek eserlerin kıymetini bilmeniz dileğiyle.

Hem ne diyor kitabın başkarakteri Hayri İrdal: "Bu eser bir mektup gibidir. Ama alıcısı meçhul/zanaatkârların yerini tüccarlar aldı alalı hiçbir şeyin zevki kalmadı."

ŞİİRDE NOKTALAMA İMLERİ

İlker GÜLBAHAR

'En son söylemem gerekeni en başta söyleyeyim: Şiirde noktalama işaretlerini gereksiz buluyorum. Çünkü hakiki şiir, çağrışımı ve anlam zenginliği sayesinde okuyucuyu atmosferin dışına çıkarır, onun tansiyonunu yükseltir. Ayakları yerden kesilmiş bir insan noktayı virgülü mü görür?

İsa'nın doğumundan önce 3.yy ile 4.yy. da yaşayan Aristarkhos tarafından kullanılan noktalama işaretlerinin ilk örnekleri, metinleri doğru ve çabuk anlamaya yönelikti. Buradaki kullanımlar daha çok cümleleri birbirinden ayırmak amaçlıydı. Türklerin ilk yazılı metinleri Orhun Abideleri'nde de yine cümleleri birbirinden ayırmak amaçlı olarak kullanıldığı kabul ediliyor. Türklere ait Budist metinlerde ise cümleleri birbirinden ayırmaktan ziyade süs amaçlı kullanıldığı bir gerçektir. Bahsettiğimiz metinler, şiir dışındaki metinlerdir.

Din, medeniyet ve abece değişikliği yaşayan Türkler Osmanlı döneminde yüzlerce yıl süren divan şiirinde noktalama işaretlerini gerekli görmemiştir. Aruzun kalıpları, okuyucunun gerekli gördüğü yerlerde onların duraklamalarını sağlamıştır.

Şair Evlenmesi'yle kültür dünyamıza resmen sızan noktalama işaretlerinin asıl amacı metnin iyi anlaşılması ve oyunun iyi algılanıp oyuncuların performansını artırmaya yönelikti.

Bu işaretler, çağrışım ve zenginliğin kökünü kurutan bir zehirdir. Yerinde ve gerekli kullanımı kastetmiyorum, bazen anlamı çoğaltmak için kullanılmasını da...

Şiirde anlamın yüklemle örkenmeyişinden okuyanın zihninde ipini koparmış bir balon gibi gezer sözcükler. O balonların rengini, büyüklüğünü, bulutlara ne kadar yaklaştığını, maviyle nasıl bir bütünlük oluşturduğunu, ne zaman sönüp yere ineceğini okuyucu belirler. Balonla ilgili semantik çeşitliliğin artması da şiirin kalitesini ortaya çıkarır.

"Yükleme bağlanmayan dize veya dizeler mi olur?" dediğinizi duyar gibiyim. Peki, şiir adıyla oluşturulan günümüzdeki binlerce dize topluluğu metinler gerçekte şiir midir acaba? Elbette hayır! Birçoğu doğan görünümlü şahin değil mi?

Zenginlik dedik ya, işte bu bağlamda noktalama işaretlerini kullanmak, şiir sarayına gidiş yolu sayısını tek bir patikaya indiriyor. İsteyen istediği

yoldan gitsin, şiirin anlam sarayına. Neden böyle bir kısıtlama yapılıyor ki?

Makale, fıkra, gezi vb. öğretici metinlerde mutlaka kullanılmalı ama bu işaretler şiirde ya ayağımıza takılan taşlardan ya da yol boyunca bizi oyalayan haramilerden farksızdır.

"Hangi dize/dizeler, hangi dize/dizelerle anlam bütünlüğü oluşturacak?" der gibisiniz şimdi de. Onun çözümü de şiirin birimindedir. Sözcükleri belli anlam ilgileri ve akış içinde birimlere döşemeli şair. Okuyucu da o birimde çoğaltmalı anlamı.

Bir blogda okumuştum. Bir çevirmen şair "İşçiliği iyi yapılmış bir şiirin noktalamaya ihtiyacı yoktur." diyordu. Tıpkı Fuzuli'nin dizeleri gibi...

Ne yanar kimse bana ateş-i dilden özge

Ne açar kimse kapım bad-ı sabadan gayrı

Ölçülü şiirler içinse bu işaretler külliye gerek-siz. Hangi kalıpla yazılırsa yazılsın, dizeler ve du-raklar zaten noktalama yerine geçmiyor mu?

Karacaoğlan'ın,

Vara vara vardım ol kara taş

Hasret ettin beni kavim kardaşa

Sebepler ne gözden akan kanlı yaş

Bir ayrılık bir yoksulluk bir ölüm

dizelerini hangimiz durağa ve dize bitimlerine göre okumayız ki?

Anlam bir dizede bitmiyorsa (anjambman varsa) ister istemez anlamın peşine takılmıyor mu okuyucu?

İkinci Yeni şiirinin bu tutumunu gereksiz bir yenilikmiş gibi düşünmüyorum artık. Hatta büyük harf kullanımı ile ilgili kural da TDK'ce değiştirilmeli: "Şiirlerin ilk dizeleri büyük harfle başlar." ilkesinden vazgeçilip "Şiirde her birimin ilk sözcüğü büyük harfle başlar." kuralı getirilmeli. Zaten az olan şiir okuyucusu da midyenin içinde aradığı anlam incisini her halükarda bulur ve çıkarır.

ÖYLE EMMOLU

Haşim KALENDER

Tırnağın var ise başını kaşı
Hayallerim suya düştü emmolu
Düşmana nispettir dost vurur taşı
Dost dedim de dilim sürçtü emmolu

Atı alan Üsküdar'ı geçiyor
Çavdar eken gındırıyı biçiyor
Filler kanatlandı gayri uçuyor
Az önce gediği aştı emmolu

Sermaye kalmadı cebinden başka
Dostluk laçka sevgi laçka söz laçka
Geçmişime söver gelince aşka
Her biri derdimi deşti emmolu

Fitne son noktayı koydu barışta
Dürüstler elendi en son yarışta
Açıkgöz bağdaşı kurmuş varışta
Garip gölgesiyle koştı emmolu

Elin parmakları bir bir kırılır
Hak yiyen keyfinde yetim yorulur
Düğünde davetsiz alay kurulur
Müslüman ne etsin şaştı emmolu

Hatırmış gönülmüş ezelden kaldı
Kılıfa uyduran minare çaldı
Komşudan komşuya istek azaldı
Sitem önceden de boştu emmolu

Kangrene döner toplum yarası
Ağızdan dolaşan zengin parası
Tek başına kaldı vay fukarası
Kendi mezarını deşti emmolu

Haklar parsellenir yüksek makamdan
Kondular payını aldı yıkımdan
Bir vicdan sorgular düşmez yakamdan
Geçmişim dillendi coştı emmolu

Misafire mahrem konuk odamız
Yetkiden fukara sözde adamız
Ne dalmız kaldı ne de duldamız
Kuşları sorarsan uçtu emmolu

Vurdumduymazlığa herkesim uydu
Saygı telef oldu canına kıydı
Paris modasını köyünde duydu
Sınırdan sınıra taşı emmolu

Emin oldu emaneti götürən
Sadıklaştı sadakati bitiren
Kayırmaca ülkemizi batıran
Diye diye bağrım pişti emmolu

Ufuktaki güneş doğdu doğacak
Kararsın bulutlar rahmet yağacak
Ahiri adalet küfrü boğacak
Nur tamam olacak muştı emmolu

Saydıklarım kırkın biri sayılmaz
Asıl sarhoş ayık, ayık ayılmaz
Kalender 'im adalete doyumaz
Söz çok ya makbulü işti emmolu

SÜLLÜ SÜLEMEN / BİR GAYB-I AFŞİN

🌸 Oğuz KAYIRAN

hışırtılarını duyuyorum o elma bahçelerinin, içimiz bir güz
ne de eski bir mest, sükunet içre hayale erişen yoldaki ayak

yokuşun orada çarşı yolunun sağında Ulu Cami, hep hüznün
elbette vardır bir geri dönüşü aşağı bahçelerden: sessizlik!

görüyorum geldiğinizi, hiç hatırlamadığım o gezgin yaprak
ibresine düşen terazinin, kalbinize saldığı emsalsiz bir kök!

tartıya düştüğü anda gözlerinizin üç beş dakikalık ermişliği
sızıyor Süllü Sülemen'den! kalbe inen sükutun yalın sureti

sene 1978, aylardan Aralık, gayb-a düşüyor Süllü Sülemen
kurşun değil, eloğlu hiç değil; Hüsamettin yollarda bir elçi!

hatırlamaz vakti zamanın zeytinlik gölgeleri, zamane sıfır!
solduğunda buhar buhar bir kendini yitiriş: uykular tütüyor

Süllü Sülemen'in tartısı, nice kalbe inen bir çıkış, eskiden!
içtiğimiz kahvenin çekingenliği, dem dem bir sükut Necati.